

**Staat
van de
Uitvoering**

Resultaten eerste peiling

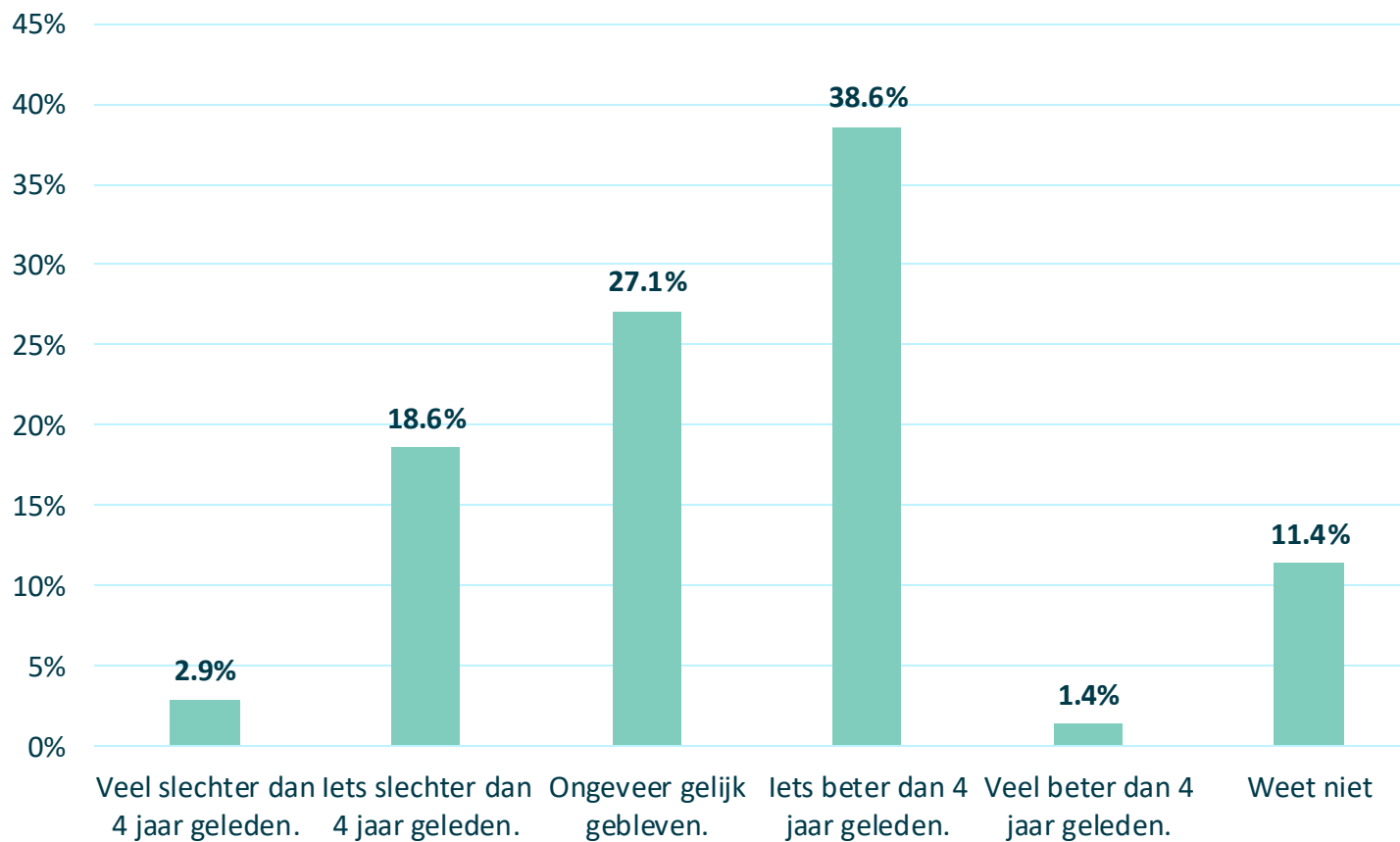
**'De staat van de Nederlandse overheid
en publieke dienstverlening'**

19 mei 2026

Deelnemers Peiling 1

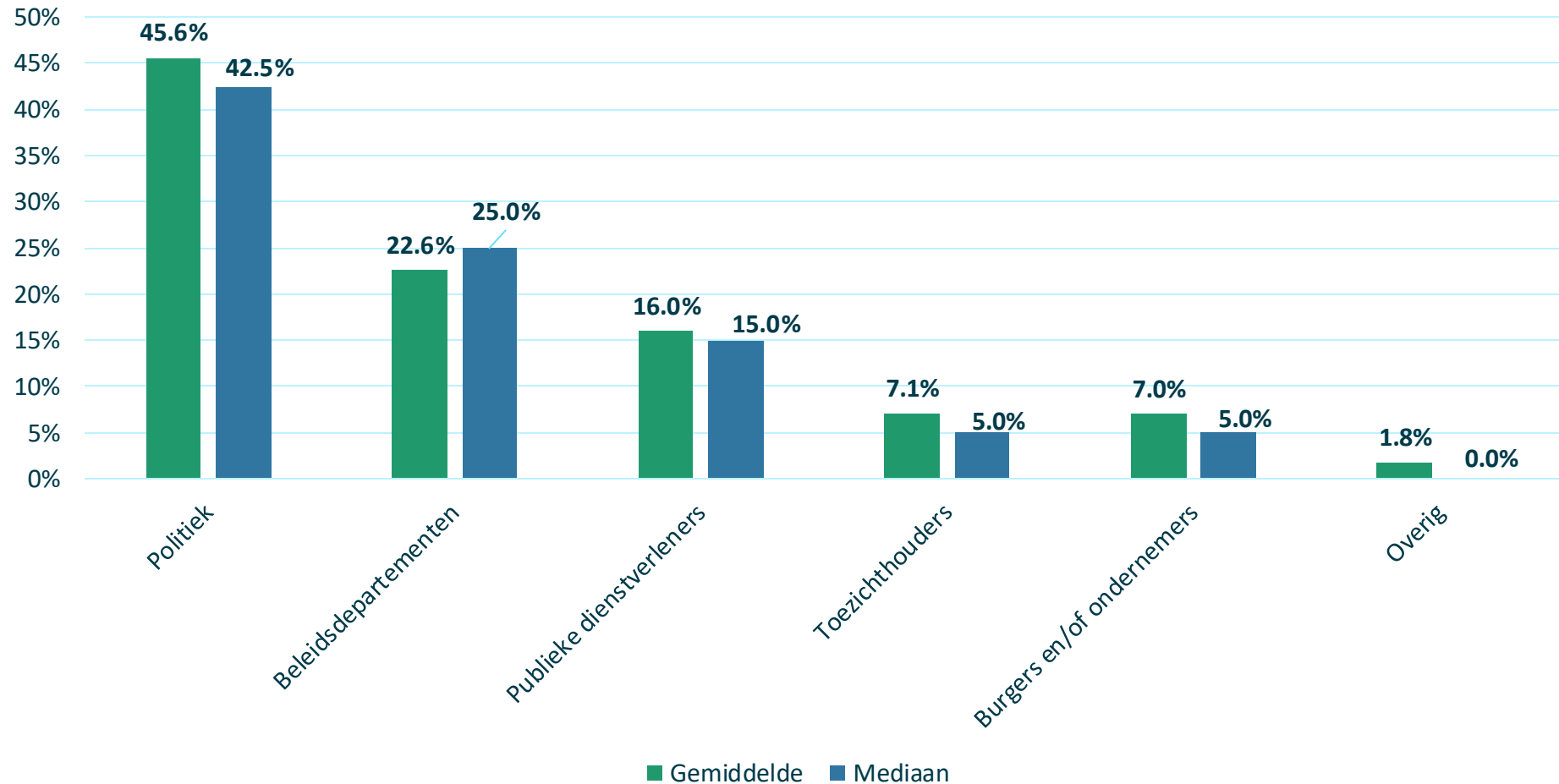
Sector	Aantal deelnemers
Ministerie	23
Uitvoerende dienst van een ministerie	25
Rijksinspectie	3
ZBO	12
Gemeenten	3
Wetenschappelijk/Hoger onderwijs	1
Overige overheid (Sticthing, openbaar lichaam, rekenkamer, et cetera)	3
Totaal	70

Staat de Nederlandse publieke dienstverlening er merkbaar beter voor dan 4 jaar geleden?

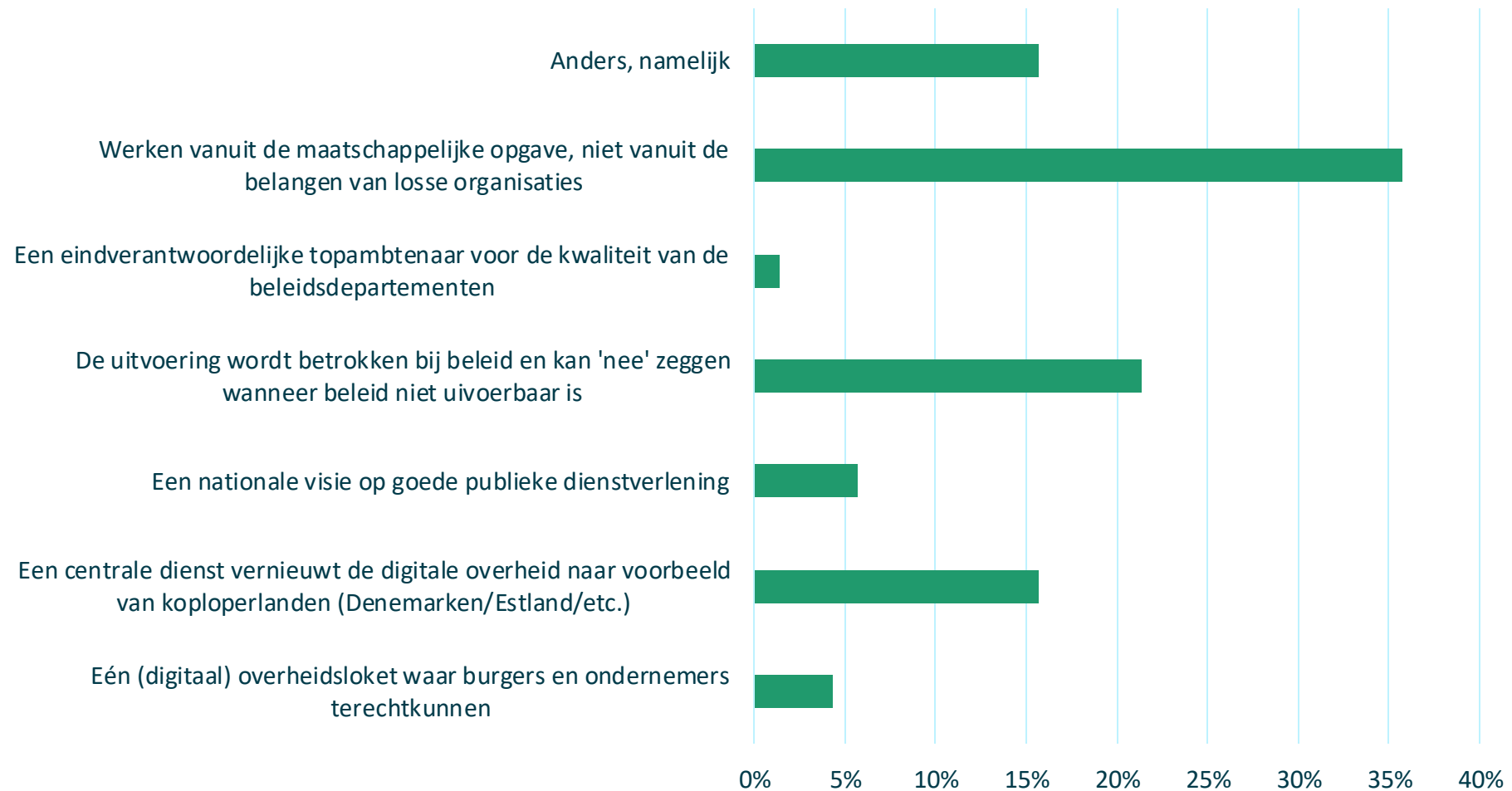

In hoeverre ligt de kern van de huidige problemen in de publieke dienstverlening aan de volgende actoren?

Verdeel een totaal van 100% over de verschillende actoren.

Welk verbetervoorstel zou volgens jou *het meest* bijdragen aan een betere publieke dienstverlening?

Welk verbetervoorstel zou volgens jou het meest bijdragen aan een betere publieke dienstverlening?

“Anders, namelijk...”

Geen ‘silver bullet’ – behoefte aan samenhangende aanpak

Meerdere respondenten benadrukken dat er niet één oplossing is, maar dat verbetering vraagt om een combinatie van maatregelen. Publieke dienstverlening wordt gezien als een complex systeemprobleem. Oplossingen moeten tegelijk inzetten op beleid, uitvoering én systemen.

Betere samenwerking en regie tussen beleid en uitvoering

Uitvoerders moeten kunnen aangeven wat wel/niet uitvoerbaar is. Beleid moet minder “over de schutting” worden gegooid. Meer gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen politiek, departementen en uitvoering.

Langetermijnvisie en stabiliteit in beleid

Beleid moet gericht zijn op 10–20 jaar vooruitkijken. Minder constante wijzigingen (“geen wijziging op wijziging”). Ruimte om beleid eerst goed te implementeren en evalueren.

Verbeterde gegevensdeling en digitalisering

Eenvoudigere en snellere gegevensuitwisseling binnen de overheid. Inspiratie uit voorbeelden zoals de Kruispuntbank in België. Meer proactieve dienstverlening mogelijk maken. Idee van één (digitaal) overheidsloket.

Integraliteit en gezamenlijke sturing tussen departementen

Wetgeving en beleid moeten departement-overstijgend worden ontwikkeld. Meer sturen vanuit gezamenlijke visie en maatschappelijke opgave. Minder silo-denken.

Focus op kwaliteit van dienstverlening (burgerperspectief)

Er is aandacht voor structureel sturen op de ervaren kwaliteit door burgers en bedrijven. Niet alleen interne efficiëntie, maar ook gebruikservaring. Initiatieven zoals de *Staat van de Uitvoering* worden positief gezien

Overige opmerkingen

Publieke dienstverlening als complex systeemprobleem

Politiek, beleid, uitvoering en toezicht werken vanuit eigen logica's
Juist de onderlinge wisselwerking veroorzaakt knelpunten
Er is behoefte aan een transformatieve, systeemgerichte benadering

Kloof tussen beleid en uitvoering blijft hardnekkig

Signalen uit de uitvoering worden vaak genegeerd
Wetgeving is regelmatig niet uitvoerbaar of handhaafbaar
Er zit een structureel probleem in het niet benutten van uitvoeringskennis

Gebrek aan langetermijnvisie en consistentie

Te veel focus op incidenten en korte termijn resultaten
Geen consistente langetermijnagenda
Aandacht voor dienstverlening komt en gaat in golven

Toenemende complexiteit door regelgeving en stapeling

Explosieve groei van wet- en regelgeving (nationaal + EU)
Stapelning van regels maakt uitvoering duur en moeilijk
Oproep tot vereenvoudigen en harmoniseren van begrippen

Tekortschietende randvoorwaarden (ICT, capaciteit, organisatie)

Verouderde ICT en slechte systemen
Tekort aan deskundigheid en continuïteit in management
Achterstand in innovatie (bijv. AI)

Meer centrale regie en betere informatievoorziening

Centrale gegevensvoorziening / één bron van waarheid
Eén loket of geïntegreerde dienstverlening
Meer proactieve dienstverlening (bijv. automatische toekenning)

Burgerperspectief en publieke waarde onvoldoende leidend

Besluitvorming is te veel gebaseerd op budget en interne logica
Er ontbreekt een expliciete afweging van publieke waarde
Burgerperspectief is structureel onderbelicht

Governance en prikkels werken verkeerd

Weinig incentives voor samenwerking of lange termijn
Budgetsystematiek belemmert integrale oplossingen
Ideeën zoals bonussen voor tijdige oplevering of andere sturingsmechanismen

Vertrouwen, transparantie en legitimiteit onder druk

Noodzaak voor meer transparantie en openheid
Vertrouwen van burgers staat onder druk
Publieke dienstverlening wordt gezien als kern van democratische legitimiteit

Spanningsveld: verwachtingen vs. grenzen van dienstverlening

Burgers verwachten steeds meer van de overheid
Tegelijk moet de overheid duidelijker haar grenzen aangeven
Dienstverlening kan niet alle maatschappelijke problemen oplossen

Oproep tot investeren en structurele verandering

Verbetering vraagt om gerichte investeringen en transformatie
Inclusief "leergeld" en snijverlies
Niet alleen optimaliseren, maar fundamenteel anders organiseren